

SAHARA OCCIDENTAL

Sàhara Occidental, territori de l'Àfrica occidental administrat pel Marroc que va ser colònia espanyola fins al 1976. Des de 1987, l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB) dedica els seus esforços a informar i conscienciar la societat balear sobre la situació del poble sahrauí. A més, exerceix una constant pressió política encaminada al compliment de la legalitat internacional –la celebració d'un referèndum d'autodeterminació–, denuncia la violació dels drets humans a les zones ocupades i ofereix assistència humanitària a la població refugiada a Algèria.

Sahara Occidental, territorio de África occidental administrado por Marruecos que fue colonia española hasta 1976. Desde 1987, la Asociación d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB) dedica sus esfuerzos a informar y concienciar a la sociedad balear sobre la situación del pueblo saharauí. Además, ejerce una constante presión política encaminada al cumplimiento de la legalidad internacional –la celebración de un referéndum de autodeterminación–, denuncia la violación de los derechos humanos en las zonas ocupadas y ofrece asistencia humanitaria a la población refugiada en Argelia.

ELS REFUGIATS SAHRAUÍS A TINDOUF

La situació dels 160.000 refugiats sahrauís que subsisteixen en els campaments propers a la ciutat argelina de Tindouf continua sense resoldre's, a pesar que ja han transcorregut 30 anys. El pas del temps ha relegat el conflicte del Sàhara Occidental a la categoria de conflictes oblidats i la fatiga de la cooperació s'ha començat a manifestar seriosament. El 2003, el director del Programa Mundial d'Aliments (PMA) denunciava la falta d'interès internacional sobre la situació del poble sahrauí i la dificultat per obtenir contribucions regulars d'ajuda alimentària per a aquests refugiats.

L'origen del conflicte es remunta a l'any 1975, en què Espanya, incomplint els manaments de les Nacions Unides per dur a terme la descolonització del Sàhara Occidental, firmà juntament amb el Marroc i Mauritània els anomenats Acords Tripartits de Madrid. La firma d'aquest acord precipità l'abandonament d'Espanya de la seva colònia i la invasió del Sàhara per part dels exèrcits marroquí i maurità, que provocaren l'èxode massiu de la població civil sahrauí a través del desert argelí. Els sahrauís que quedaren en el seu territori han viscut, de llavors ençà, sota l'ocupació del Marroc, en una situació de repressió i abús dels drets humans, veient com es frustraven successivament les seves aspiracions de crear un estat independent en el Sàhara Occidental.

LOS REFUGIADOS SAHARAUIS EN TINDOUF

La situación de los 160.000 refugiados saharauis que subsisten en los campamentos próximos a la ciudad argelina de Tindouf continúa sin resolverse, pese a haber transcurrido 30 años. El paso del tiempo ha relegado el conflicto del Sahara Occidental a la categoría de conflictos olvidados y la fatiga de la cooperación se ha empezado a manifestar seriamente. En 2003, el director del Programa Mundial de Alimentos (PMA) denunciaba la falta de interés internacional sobre la situación del pueblo saharauí y la dificultad para obtener contribuciones regulares de ayuda alimentaria para estos refugiados.

El origen del conflicto se remonta a 1975, cuando España, incumpliendo los mandatos de Naciones Unidas para llevar a cabo la descolonización del Sahara Occidental, firmó junto con Marruecos y Mauritania los llamados Acuerdos Tripartitos de Madrid. La firma de este acuerdo precipitó el abandono de España de su colonia y la invasión del Sahara por los ejércitos marroquí y mauritano que provocaron el éxodo masivo de la población civil saharauí a través del desierto argelino. Los saharauis que permanecieron en su territorio han vivido, desde entonces, bajo la ocupación de Marruecos en una situación de represión y abuso de los derechos humanos, viendo cómo se frustraban sucesivamente sus aspiraciones de crear un estado independiente en el Sahara Occidental.

Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears

Associació d'Amics del Poble Sahraui de les Illes Balears

L'escassa efectivitat de les Nacions Unides per fer complir les seves pròpies resolucions, la passivitat de la comunitat internacional i el suport de França i altres països a la posició del Marroc, així com la impossibilitat de conciliació entre les parts, han malmès tots els intents de resoldre el conflicte.

La *Hamada* ("el desert del desert") és la zona que Algèria va cedir als refugiats sahrauís, un dels llocs més inhòspits del planeta. Les condicions climàtiques (especialment les temperatures extremes, la sequedat de l'ambient i el vent persistent), són més rigoroses que en altres llocs del Sàhara, per la qual cosa fins i tot aquesta població, habituada a la vida en el desert, ha tingut serioses dificultats per adaptar-se a aquest lloc i ha hagut de subsistir en una situació d'emergència continuada i dependre completament de l'ajuda exterior per a la seva supervivència.

Els quatre grans campaments o *wilayas*, amb una població majoritàriament de dones, nins i ancians, agafen el nom de les principals ciutats del Sàhara Occidental: El Aaiún, Smara, Auserd i Dakhla. A cada wilaya hi ha un hospital, diversos dispensaris mèdics i escoles. Tots els nins dels campaments estan escolaritzats, i són els sahrauís els que tenen la major taxa d'escolarització del continent africà. Els aliments provenen de l'exterior i són aportats per l'ACNUR, el PMA, el govern algerià i associacions solidàries amb el Sàhara, a excepció d'algunes hortalisses que miraculosament aconsegueixen cultivar, a més d'ous i llet de camell i de cabra. L'alimentació, que és bastant deficitària i desequilibrada, consta principalment de llegums secs i sèmola de blat amb què preparen el cuscús.

La escasa efectividad de Naciones Unidas para hacer cumplir sus propias resoluciones, la pasividad de la comunidad internacional y el apoyo de Francia y otros países a la posición de Marruecos, así como la imposibilidad de conciliación entre las partes, han dado al traste con todos los intentos de poner solución al conflicto.

La Hamada ("el desierto del desierto") es la zona que Argelia cedió a los refugiados saharauis, uno de los lugares más inhóspitos del planeta. Las condiciones climáticas (especialmente las temperaturas extremas, la sequedad del ambiente y el viento persistente), resultan más rigurosas que en otros lugares del Sahara por lo que incluso esta población, habituada a la vida en el desierto, ha tenido serias dificultades para adaptarse a este lugar, debiendo subsistir en una situación de emergencia continuada y dependiendo completamente de la ayuda exterior para su supervivencia.

Los cuatro grandes campamentos o wilayas, con mayoría de población de mujeres, niños y ancianos, toman el nombre de las principales ciudades del Sahara Occidental: El Aaiún, Smara, Auserd y Dakhla. En cada wilaya hay un hospital, varios dispensarios médicos y escuelas. Todos los niños de los campamentos están escolarizados, detentando los saharauis la mayor tasa de escolarización del continente africano. Los alimentos provienen del exterior y son aportados por el ACNUR, el PMA, el gobierno argelino y asociaciones solidarias con el Sahara, a excepción de algunas hortalizas que milagrosamente consiguen cultivar, además de huevos y leche de camello y de cabra. La alimentación, que resulta bastante deficitaria y desequilibrada, se compone principalmente de legumbres secas y sémola de trigo con la que preparan el cuscús.

La societat balear, conscient de la responsabilitat d'Espanya en el destí del poble sahrauí i sensible a la seva dramàtica situació, manté des del començament del conflicte una actitud de suport envers aquest poble. A través de les delegacions de l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí a Mallorca, Menorca i Eivissa, en col·laboració amb el Govern de les Illes Balears, els Fons insulars de Solidaritat i Cooperació i diversos ajuntaments de les illes, i en coordinació amb les autoritats de la República Àrab Sahrauí Democràtica, emprenen, des de l'any 1987, projectes de cooperació al desenvolupament i d'ajuda humanitària.

Cada any, la Direcció General de Cooperació, en la convocatòria de subvencions per realitzar projectes de cooperació al desenvolupament en països empobrits, destina una partida específica al Sàhara, per tal que les ONGD emprenguin projectes de cooperació, d'ajuda humanitària i de sensibilització.

La sociedad balear, consciente de la responsabilidad de España en el destino del pueblo saharauí y sensible a su dramática situación, mantiene desde el inicio del conflicto una actitud de apoyo hacia este pueblo. A través de las delegaciones de la Asociación d'Amics del Poble Sahrauí en Mallorca, Menorca y Eivissa, en colaboración con el Govern de las Illes Balears, los Fondos insulares de Solidaridad y Cooperación y diversos ayuntamientos de las islas, y en coordinación con las autoridades de la República Árabe Saharaui Democrática, emprenden, desde 1987, proyectos de cooperación al desarrollo y de ayuda humanitaria.

Cada año, la Dirección General de Cooperación, en la convocatoria de subvenciones para realizar proyectos de cooperación al desarrollo en países empobrecidos, destina una partida específica al Sahara, para que las ONGD emprendan proyectos de cooperación, de ayuda humanitaria y de sensibilización.

Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears

Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears

Els últims anys, l'AAPSIB ha dut a terme nombrosos projectes. Gràcies a la seva campanya *Vacances en pau*, centenars de nins sahrauís han pogut allunyar-se durant els mesos d'estiu de les terribles condicions del desert algerià i, al mateix temps, la seva estada amb les famílies d'acollida ha tingut un poderós efecte de sensibilització sobre el conflicte del Sàhara en els familiars d'acollida i el seu entorn. D'altra banda, a través de caravanes humanitàries, s'han anat enviant medicaments, roba, material escolar i aliments per tal de cobrir els dèficits en la dieta dels refugiats.

En matèria de salut, l'AAPSIB col·labora, des de fa més de 15 anys, en l'enfortiment del sistema de salut sahrauí. A més, emprèn projectes d'atenció mèdica bàsica (vacunació infantil i atenció maternoinfantil) i d'assistència especialitzada, particularment en l'àrea d'urologia i de ginecologia.

Pel que fa a les infraestructures, l'AAPSIB ha dotat totes les *wilayas* amb forns de pa i ha realitzat projectes d'extracció i distribució d'aigua potable a les *wilayas* de Dajla i El Aaiún. Des de l'any 2005 col·labora en la modernització i informatització de la gestió administrativa local sahrauí, proporcionant mitjans tècnics i materials.

En los últimos años, la AAPSIB ha llevado a término numerosos proyectos. Gracias a su campaña Vacances en pau, centenares de niños saharauis han podido alejarse durante los meses de verano de las terribles condiciones del desierto argelino y, al mismo tiempo, su estancia en las familias de acogida ha tenido un poderoso efecto de sensibilización sobre el conflicto del Sahara en los familiares de acogida y su entorno. Por otro lado, a través de caravanas humanitarias, se han venido realizando envíos de medicamentos, ropa, material escolar y alimentos para cubrir los déficit en la dieta de los refugiados.

En materia de salud, la AAPSIB colabora, desde hace más de 15 años, en el fortalecimiento del sistema de salud saharauí. Además, emprende proyectos de atención médica básica (vacunación infantil y atención materno- infantil) y de asistencia especializada, particularmente en el área de urología y de ginecología.

Por lo que respecta a las infraestructuras, la AAPSIB ha dotado a todas las wilayas con hornos de pan y ha realizado proyectos de extracción y distribución de agua potable en las wilayas de Dajla y el Aaiún. Desde el año 2005 colabora en la modernización e informatización de la gestión administrativa local saharauí, proporcionando medios técnicos y materiales.